

Sprawozdanie Biblioteki Głównej i bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego Politechniki Warszawskiej za rok 2007

1. ORGANIZACJA

System biblioteczno-informacyjny Politechniki Warszawskiej (SBI PW) na koniec 2007 roku liczył podobnie jak w roku 2006 — 42 jednostki. Istotna zmiana jakościowa polegała na przekształceniu Biblioteki Wydziału Geodezji i Kartografii w Filię Biblioteki Głównej Bibliotekę Wydziału Geodezji i Kartografii (Decyzja Rektora PW z dnia 12 lipca 2007 roku). Pełny wykaz jednostek SBI PW zawiera [Załącznik 1](#).

Liczba osób zatrudnionych w SBI PW, w przeliczeniu na etaty, stopniowo maleje (ze 136 w 2002 r. do 128 w 2007 r.). Minimalnie wzrosła zajmowana przez biblioteki ogólna powierzchnia (wzrost na Wydziale EiTI) i ogólna liczba miejsc dostępnych w czytelnich ([Załącznik 2 i 3](#)).

W 2007 roku w systemie biblioteczno-informacyjnym PW na stanowisko starszego bibliotekarza awansowały 4 osoby i 3 na stanowisko kustosza (wszystkie zatrudnione w Bibliotece Głównej).

2. ZADANIA

Podstawowa działalność systemu biblioteczno-informacyjnego PW obejmuje: gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie oraz udostępnianie piśmiennictwa naukowego i dydaktycznego, a także prowadzenie działalności informacyjnej i dydaktycznej w zakresie serwisów i źródeł informacji.

Do najistotniejszych działań podjętych w Bibliotece Głównej w 2007 roku należy zaliczyć:

- poprawę funkcjonalności systemu bibliotecznego ALEPH, dzięki migracji na wersję 16 oprogramowania; aktualizacja oprogramowania odbyła się przy zachowaniu ciągłości obsługi czytelników ([więcej zob. cz.7.1](#)),
- działania prowadzące do znacznego wzrostu liczby zarejestrowanych w centralnym katalogu zbiorów, między innymi w wyniku szybkiego wprowadzenia informacji o zbiorach Filii Biblioteki Głównej Biblioteki Wydziału Geodezji i Kartografii — w ciągu 4 miesięcy zarejestrowano ponad 5 tys. najczęściej wypożyczanych książek

i uruchomiono obsługę ewidencji wypożyczeń w systemie ALEPH (więcej zob. cz. 4.2),

- sukcesywny wzrost liczby zbiorów udostępnianych przez Internet (260 nowych obiektów w Bibliotece Cyfrowej PW, 36 tytułów książek elektronicznych kupionych na własność i 2 300 dostępnych na zasadach licencyjnych, ponad 13 000 tytułów elektronicznych czasopism pełnotekstowych); wszystkie te zbiory są dostępne z komputerów w sieci PW, a dla autoryzowanych czytelników BG (pracowników i studentów PW) z dowolnego komputera z dostępem do Internetu,
- uproszczenie sposobu rejestracji i identyfikacji w systemie bibliotecznym, przez zastosowanie elektronicznych legitymacji studenckich jako kart bibliotecznych, co pozwala na ograniczenie liczby dokumentów identyfikujących studenta na terenie uczelni i prowadzi do przyspieszenia obsługi wypożyczeń,
- aktualizowanie systemu informacji o zbiorach i usługach oferowanych w BG PW, w tym opracowanie specjalnej zakładki na stronie domowej BG z informacjami przydatnymi dla pracowników naukowych (Dla nauki) oraz wyodrębnienie informacji o książkach elektronicznych (E-książki, lista A-Z książek dostępnych w ramach udzielonych licencji), a także rozpowszechnianie na terenie Uczelni pakietu drukowanych i elektronicznych materiałów informacyjnych;
- stałe wzbogacanie oferty szkoleń i prezentacji przeznaczonych dla różnych grup użytkowników, w tym dla studentów anglojęzycznych; rozszerzenie zakresu zajęć przygotowywanych z myślą o doktorantach i dyplomantach, a także o pracownikach bibliotek;
- współpracę z innymi bibliotekami przy aktualizowania bazy SYMPONET (materiały konferencyjne) i bazy BazTech (polskie piśmiennictwo naukowe z zakresu nauk technicznych i ścisłych), tworzenie portalu BazTOL (wyszukiwanie polskich i anglojęzycznych stron domowych z zakresu nauk technicznych), współkatalogowanie różnych typów zbiorów w narodowym katalogu NUKAT oraz współpracę przy tworzeniu zasobów cyfrowych dostępnych w systemie dLibra w sieci polskich bibliotek.

W lutym 2007 roku zakończono trwający ponad dwa lata remont pomieszczeń bibliotecznych w Filii Biblioteki Głównej Bibliotece Wydziału Chemicznego, poprawiając tym samym warunki korzystania z tej części zbiorów bibliotecznych. W czytelni zachowano

dotychczasowy wystrój ze stylowymi meblami drewnianymi, a magazyny wyposażono w nowoczesne regały jezdne o zwiększonej pojemności.

Systematycznie prowadzono prace nad selekcją księgozbioru. Porządkowanie ewidencji zbiorów (katalogów) wpływa na lepszą efektywność wyszukiwania, porządkuje ewidencję finansową, a także poprawia wykorzystanie powierzchni magazynowania zbiorów. Prace te prowadzone są w wielu bibliotekach równolegle, przy czym w Bibliotece Głównej na największą skalę. Rok 2007 był kolejnym z ujemnym przyrostem zbiorów, co jest szczególnie ważne wobec prawie niezmiennej od lat powierzchni zajmowanej przez biblioteki PW ([więcej zob. cz.4 i 4.4](#)).

Od stycznia 2007 roku podjęto decyzję, że w okresach bezpośrednio poprzedzających sesję i w czasie jej trwania (styczeń-luty, maj-czerwiec) wydłużone zostały godziny otwarcia czytelń w Bibliotece Głównej oraz w DS Akademik (z 61 do 72 godzin tygodniowo). Inicjatywa ta zyskała uznanie czytelników, którzy coraz częściej korzystają z księgozbiorów dostępnych w czytelniach w godzinach wieczornych. Stopniowo zwiększono też liczbę godzin funkcjonowania bibliotek w domach studenckich. W sesji zimowej otwarto czytelnię a od maja również wypożyczalnię w DS Żaczek. Zarówno tę bibliotekę, jak i dostępną od 2006 roku w godzinach wieczornych bibliotekę w DS Babilon (godz. 20-22), obsługują studenci.

Inwentaryzacja objęła w 2007 roku również środki trwałe i przedmioty nietrwałe w Bibliotece Głównej. Rozliczanie stanu ilościowo-wartościowego prowadzonej ewidencji zostało zaakceptowane przez odpowiednie jednostki Administracji Centralnej. Wyniki inwentaryzacji dają podstawę do przeprowadzenia w kolejnych latach likwidacji części przedmiotów zbędnych i zniszczonych.

Od lipca 2007 roku zintensyfikowano prace nad opracowaniem podstawowych dokumentów i wdrożeniem w Bibliotece Głównej zasad działania spójnych z uczelnianym Systemem Zarządzania Jakością Administracji. Funkcjonowanie jednostek systemu biblioteczno-informacyjnego PW poddane było ocenie w ramach prowadzonego audytu jednostek administracji na uczelni w kadencji 2005-2008. Przeprowadzony w 2007 roku audyt, podobnie jak poprzednie, nie uwzględniał specyfiki działania bibliotek, dlatego przedstawione wnioski dotyczące oceny jednostek SBI wymagają dalszej analizy ([więcej zob. cz. 7.3](#)).

3. BUDŻET

Biblioteka Główna dysponowała w 2007 roku dotacją budżetową w kwocie **7 910 800,- zł** oraz dotacją celową w łącznej kwocie **2 550 000,-zł**. (dotacja Rektora na import czasopism naukowych i baz danych, ze środków na badania własne, przekazana w 2006 roku na prenumeratę i zakup licencji na bazy danych na 2007 rok).

Łącznie na zakup zbiorów jednostki SBI PW w 2007 roku wydały **4 567 736 zł** (Załącznik 4).

W Bibliotece Główniej (wraz z filiami) w 2007 roku nakłady na zbiory wyniosły: **4 085 510 zł**, w tym na:

- książki drukowane i zbiory specjalne 674 217,-zł;
- przedpłatę na prenumeratę czasopism drukowanych 649 514,-zł;
 - w tym drukowane czasopisma zagraniczne 566 023,-zł
- zakup licencji i dostęp do baz danych 2 761 779,- zł;
 - w tym książki elektroniczne
(CRC Press, Referex, Knovel, MyiLibrary) **149 102,-zł**.

Wydatki na zakup baz danych i prenumeratę czasopism zagranicznych przekroczyły przyznaną dotację o **861 293,-zł** (różnica została pokryta z budżetu BG z dotacji dydaktycznej).

Inne jednostki SBI PW wydały łącznie na zakup zbiorów **482 224,-zł** (w tym **350 615,- zł** na książki i zbiory specjalne).

3.1. Prenumerata czasopism i baz danych

Kolejny, piąty już rok, na niezmienionym poziomie utrzymano dotację na import czasopism i baz danych, a dzięki korzystnemu kursowi złotówki w stosunku do innych walut, zachowano na dotychczasowym poziomie dostęp do baz danych, rezygnując tylko z bazy INSPEC¹. Oprócz Biblioteki Główniej prenumeratę czasopism zagranicznych (drukowanych) za pośrednictwem BG zamawia 10 bibliotek SBI (z Wydziałów: Architektury, Fizyki, IL, IM, MiNI, EiTI, IChiP, MEiL, IŚ, oraz Instytutu Mechaniki i Konstrukcji — SiMR). Osobno prenumeratę czasopism zagranicznych zamawia Szkoła Biznesu.

¹ Dostęp do bazy INSPEC, na życzenie użytkowników przywrócono od lutego 2008 roku.

Uwzględniając istniejące ograniczenia finansowe, wzrost cen baz danych w kolejnych latach i podobieństwo merytoryczne w zawartości baz SCI-Ex oraz Scopus, we wrześniu 2007 roku podjęto decyzję o rezygnacji od 2008 roku z dostępu do bazy Scopus².

Nieznacznej redukcji uległa też prenumerata drukowana, w tym czasopism polskich. Kwota wydatków na zakup polskich czasopism w SBI PW, nieznacznie spadła w stosunku do roku poprzedniego i w 2007 wyniosła niewiele ponad 184 000,- zł ([Załącznik 6](#))

3.2. Zakup książek i zbiorów specjalnych

W roku 2007 wydatki tylko na zakup książek i zbiorów specjalnych w całym SBI przekroczyły 1 mln zł. Wzrost cen jednostkowych książek spowodował jednak, że łącznie do zbiorów wpłynęło mniej woluminów niż w roku 2006.

Przyrost zbiorów w poszczególnych bibliotekach SBI jest nierównomierny. Wśród bibliotek wydziałowych są takie, w których wydatki na zakup książek w 2007 roku osiągnęły 31 180 zł (IM), ale są też takie, w których wydatki nie przekraczają 10 000,- zł (IL, MiNI, SiMR, Tr). Podobne różnice występują w bibliotekach instytutowych — od 27 342,-zł wydanych przez ETSiP (Wydz. Elektryczny), po 3 biblioteki z zerową lub poniżej 1 000,- zł kwotą wydatkowaną na zakup (jednostki na Wydziałach: IP, IL). Należy jednak podkreślić, że w kolejnych latach zmieniają się biblioteki, które przeznaczają najwięcej środków na zakup zbiorów, zatem dane z jednego roku nie powinny być podstawą do oceny.

W roku 2007 w BG wzrost wydatków na zakup polskich książek był możliwy przede wszystkim ze względu na rosnące wpływy z opłat specjalnych pozyskiwanych za nieterminowy zwrot książek. Wpływy z tego tytułu w 2007 roku wyniosły ponad **187 000,-zł.** (o 50 000,- zł więcej niż w 2006 roku). Pozyskane środki zostały przeznaczone na uzupełniające zakupy podręczników (w 2007 roku zakupiono **2 949 wol.** za kwotę 122 692zł). W 16 bibliotekach SBI pozyskiwano książki w zamian za zagubione zbiory. Łącznie w całym systemie pozyskano w ten sposób ok. **500 wol.** nowych wydawnictw.

Łączne wydatki na zakup książek i zbiorów specjalnych w SBI, z pominięciem BG i jej filii, zmalały w stosunku do roku 2006, i wyniosły tylko 350 615,- zł. Był to kolejny rok, w którym utrzymała się tendencja spadkowa nakładów na nowe książki. Szczegółowe dane dotyczące całego SBI PW zawiera [Załącznik 7A](#). Wysokość wydatków na zakup książek polskich ponoszonych przez wydziały, w przeliczeniu na jednego studenta, przedstawiono

² W lutym 2008 roku, ze względu na liczne protesty użytkowników bazy wystąpiono do dostawcy bazy o przywrócenie dostępu. Dostęp będzie prawdopodobnie przywrócony od kwietnia 2008 roku.

w [Załączniku 7B](#). Średnie nakłady na zakup książek polskich w przeliczeniu na jednego studenta w całym SBI wyniosły **18,38 zł** i pozostał prawie na poziomie roku 2006 (18,97zł). Należy zwrócić uwagę, że średnia cena książki polskiej kupionej w BG w 2007 roku wyniosła **40 zł** a książki zagranicznej **259,12zł**. Można więc zauważyć, że średnia kwota przeznaczana na jednego studenta nie pozwala na zakup nawet „połowy” książki polskiej.

3.3. Inne wydatki

[Załącznik 5](#) zawiera pełny raport wydatków na wyposażenie jednostek w SBI PW (z uwzględnieniem wydatków na zbiory, oprogramowanie, środki trwałe i przedmioty nietrwałe). Dane te mogą stanowić jeden z elementów raportu przygotowywanego w ramach samooceny przez jednostki ubiegające się o akredytację (Uchwała nr 18/2002 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2002 w sprawie wytycznych do przygotowania raportu samooceny).

Brak tych danych w istotny sposób ogranicza pełną ocenę potencjału SBI PW, a także dokonywanie porównań w odniesieniu do innych bibliotek naukowych w kraju, w tym do bibliotek uczelni technicznych³.

Wśród różnych kategorii wydatków 6 jednostek, oprócz BG, wykazało koszty poniesione na szkolenie pracowników biblioteki i ich udział w konferencjach. Tylko 8 jednostek podało w prawozdaniu informację o wydatkach związanych z remontami, modernizacją sprzętu i wymianą wyposażenia. Od dwóch lat trwa remont pomieszczeń Biblioteki Instytutu Poligrafii, co znacząco utrudnia obsługę wypożyczeń (czasowo realizowaną w pomieszczeniach dziekanatu), jednak koszt tych prac nie jest wykazywany w nakładach ponoszonych przez Wydział IP.

W budżecie BG były w 2006 roku zarezerwowane środki na drugą część remontu realizowanego w Filii Biblioteki Głównej Bibliotece Wydziału Chemicznego. Ostateczne rozliczenie remontu ze względu na przesunięcie terminu jego zakończenia nastąpiło jednak w kosztach bieżących 2007 roku a środki BG pierwotnie przeznaczone na ten cel (ok. 400 000) zostały przesunięte do budżetu centralnego Uczelni.

³ Od 2002 roku realizowany jest w Polsce projekt: *Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce*, którego celem jest przygotowanie zestawu norm (standardów) dotyczących funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce. Bieżącym efektem gromadzenia ujednoliconych danych przekazywanych w formie wieloaspektowej ankiety jest możliwość pozyskania wskaźników i danych porównawczych np. dla bibliotek uczelni technicznych w Polsce. Ze względu na brak pełnych danych finansowych z SBI PW do *Analizy...* przekazywane są tylko dane z BG PW, co nie odzwierciedla w pełni działalności bibliotecznej na Uczelni.

W 2007 roku zakupiono 30 nowych zestawów komputerowych, co pozwoliło na wymianę najstarszych używanych w Bibliotece Głównej jednostek. Niestety ciągle jeszcze nie udało się zwiększyć liczby komputerów z dostępem do Internetu przeznaczonych do użytku czytelników na terenie Biblioteki Głównej. Jest to o tyle ważne, że tylko w czytelni Filii BG na Narbutta czytelnicy mają zagwarantowany dostęp bezprzewodowy do Internetu (od 2006 roku). Opóźnił się niestety planowany na 2007 rok termin uruchomienia sieci bezprzewodowej w pomieszczeniach nadbudowy Biblioteki Głównej (inwestycja COI).

4. ZBIORY

Dane dotyczące zbiorów w SBI PW w 2007 roku przedstawiają [Załączniki 8A i 8B](#). W stosunku do lat wcześniejszych łączna liczba zbiorów drukowanych w roku sprawozdawczym ponownie zmalała i wyniosła **1 620 639** jednostek. Jest to efektem intensywnie prowadzonego porządkowania dokumentacji (wykreślanie ze zbiorów książek wypożyczonych przed 1996 rokiem, likwidacja księgozbioru humanistycznego). Łącznie ze zbiorów SBI PW w 2007 roku ubyło **48 961 wol.** książek, w tym samym czasie przybyło do zbiorów tylko **21 720 wol.** książek. Selekcja obejmuje również czasopisma, o czym świadczy malejąca ich łączna liczba w zbiorach SBI (w 2007 roku było **283 668** wol., a w 2006 roku 286 318 wol.). Bieżący wpływ zbiorów drukowanych uzupełniany jest dostępem do wydawnictw elektronicznych (książek i czasopism).

4.1. Czasopisma drukowane i elektroniczne

W 2007 roku we wszystkich jednostkach SBI PW zarejestrowano łącznie **1 204** tytuły drukowanych czasopism polskich, w tym w BG 173 tytuły z prenumeraty i 215 z darów i wymiany. Zagranicznych tytułów czasopism wpłynęło łącznie 516 tytułów, w tym do BG 136 z prenumeraty i 168 z darów / wymiany.

Systematyczny spadek liczby tytułów zagranicznych czasopism drukowanych jest odzwierciedleniem przyjętej od kilku lat zasady nie prenumerowania czasopism drukowanych, o ile są dostępne w wersji elektronicznej. Prawie nie ulega zmianie natomiast liczba dostępnych tytułów polskich czasopism, gdyż nie są one dostępne w prenumeracie w wersji elektronicznej.

Od roku 2007 opłacono prenumeratę elektronicznych czasopism wydawnictwa Emerald. Testowano też dostęp do czasopism IOP i podjęto decyzję o ich zakupie od 2008 r. Od 2007

roku zrezygnowano natomiast z zakupu bazy INSPEC, ze względu na dostęp do części bazy w obrębie zasobów IDEE/IEE Electronic Library.

Łącznie w 2007 roku prenumerowano 17 baz danych, a w nich ok. 13 000 tytułów czasopism ([Załącznik 8](#)). Pełna lista dostępnych tytułów elektronicznych czasopism znajduje się na stronie domowej BG PW (http://www.bg.pw.edu.pl/wyberz_eczas.php) w zakładce E-czasopisma.

Ważnym uzupełnieniem kolekcji drukowanych czasopism było przyjęcie daru Prof. Briana Ralpa i Pani Anne Ralph. Za zgodą Senatu BG PW otrzymała między innymi 2 pełne ciągi tytułów czasopism (Journal of Microscopy oraz Metallography / Materials Characterization) oraz ponad 170 tomów materiałów konferencyjnych (łącną wartość daru oszacowano na kwotę 70 336,- Euro). Całość daru po skatalogowaniu przez pracowników BG została podzielona pomiędzy tę jednostkę i Bibliotekę Wydziału Inżynierii Materiałowej, której zakres tematyczny zbiorów jest najbardziej zbliżony do tematyki przekazanej w darze kolekcji.

4.2. Książki drukowane i elektroniczne

W 2007 roku przybyło w SBI PW łącznie 21 720 książek, w tym **2 001** wol. książek zagranicznych (**1 614** woluminów książek zagranicznych zakupiono w 31 jednostkach SBI). Bieżący wpływ książek był o ponad 1 000 wol. niższy niż w roku 2006 (22 728 wol.), co zapewne wynika z przeznaczenia niższych środków na ten cel w całym SBI.

Rok 2007 był drugim z kolei, w którym zarejestrowano w inwentarzach i katalogach bibliotecznych zakup książek elektronicznych (32 nowe tytuły, łącznie dostępnych 36 tytułów). Zaletą jednostkowych zakupów książek elektronicznych jest szybkość realizacji zamówienia, a przede wszystkim udostępnienie konkretnych zamówionych tytułów, a nie pakietu publikacji o zakresie tematycznym potencjalnie przydatnym dla pracowników Uczelni, ale nie wytypowanych (zamówionych) przez nich.

Równolegle rozbudowywana jest też kolekcja książek dostępnych w ramach licencji, obecnie jest to ok. **2 300** tytułów w trzech bazach: CRC Press, Referex Engineering, Knovel ([Załącznik 9](#)). Ich wartość nie powiększa wartości inwentarzowej zbiorów, nie są katalogowane, są dostępne z serwerów dostawców. Informację o dostępnych tytułach podaje lista A-Z książek tworzona od stycznia 2007 roku (odrębna lista wyróżnia aktualizacje, czyli nowe tytuły). Zaletą zakupu pakietów książek jest przede wszystkim cena, a także dostęp do dużej liczby książek w zakresie wybranych grup tematycznych.

Specjalnej promocji książek elektronicznych służy zakładka dostępna ze strony domowej BG — E-książki (<http://www.bg.pw.edu.pl/eksziazki.php>) oraz drukowane materiały informacyjne upowszechniane przez jednostki SBI.

W grudniu 2007 roku zbiory BG wzbogacił dar 64 podręczników elektronicznych przekazanych przez dyrekcję Ośrodka Kształcenia na Odległość — OKNO PW. Zgodnie z zawartą umową podręczniki te mogą być udostępnione przez Internet w sieci PW oraz autoryzowanym użytkownikom (pracownikom i studentom PW) z komputerów domowych. Udostępnienie podręczników w sieci było zaplanowane na koniec I kwartału 2008, ze względu na konieczność zmiany technologii udostępniania publikacji przygotowanych pierwotnie w technologii dostosowanej dla CD ROM. Podręczniki są zarejestrowane w katalogu centralnym bibliotek PW.

W 2007 roku biblioteki PW kontynuowały intensywną promocję zakupu podręczników anglojęzycznych i książek przydatnych do pracy naukowej. Na ośmiu wydziałach zorganizowano, przy współdziałaniu dostawców książek (IPS oraz ABE Marketing) wystawy nowych książek. Wystawy stwarzają dobre warunki dla wyboru publikacji, które najlepiej odpowiadają na potrzeby zamawiających. Część wskazanych przez pracowników naukowych publikacji została zakupiona do zbiorów Biblioteki Głównej, inne bezpośrednio do zbiorów bibliotek wydziałowych lub instytutowych.

Zasoby katalogu centralnego bibliotek PW powiększyły się o zbiory nowej Filii Biblioteki Głównej Biblioteki Wydziału Geodezji i Kartografii. Dzięki wyjątkowo intensywnej pracy zespołu przygotowującego zbiory tej biblioteki do wypożyczeń w systemie komputerowym, udało się w krótkim czasie (lipiec-wrzesień) wprowadzić do katalogu centralnego bibliotek PW prawie 5 000 egzemplarzy książek, a do końca 2007 roku łącznie prawie 8 000, w tym wiele tytułów, które wymagały dużego nakładu pracy przy przekatalogowaniu.

Na koniec 2007 roku katalog centralny bibliotek PW rejestrował zbiory już **14 bibliotek** i zawierał łącznie **648 332** rekordów, czyli o **20 782** rekordów więcej niż w roku 2006 (na koniec 2006 było 627 550). Z bazy natomiast ubywają systematycznie rekordy książek wycofywanych ze zbiorów, zagubionych i innych podlegających selekcji.

4.3. Zbiory specjalne

Narodowy Zasób Biblioteczny uzupełniło **817** woluminów przeniesionych z innych kolekcji oraz pozyskanych z darów. W zbiorach SBI zarejestrowano **243** stare druki, w tym 123 w BG i 120 w Bibliotece na Wydziale Architektury. W BG prowadzono bieżące prace w zakresie

ochrony i przygotowania do konserwacji zbiorów szczególnie zniszczonych, obejmując tymi działaniami przede wszystkim kolekcję Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa oraz wyodrębnione do NZB wydawnictwa ze zbiorów Filii Biblioteki Głównej Biblioteki Wydziału Chemicznego. Przekazano do konserwacji ogólnej (dezynfekcja w komorze próżniowej) 37 kartonów obiektów (łącznie ok. 150 egz.). Więcej o działaniach w zakresie szczególnej ochrony NZB, a także o promocji tej kolekcji [zob. 7.4](#).

Prowadzono intensywne prace nad porządkowaniem i podliczaniem inwentarzy zbiorów z kolekcji GPiM. Wykonano denominacje w 16 inwentarzach, podliczono i zweryfikowano 14 ksiąg inwentarzowych. Dokonano wstępnej selekcji 8 700 woluminów nieprzydatnych do zbiorów BG lub zniszczonych. W katalogu elektronicznym udostępniono bazę z opisami ponad 2 000 książek z kolekcji GPiM. Zbiory wypożyczane na zewnątrz podlegają pełnej retrokonwersji, a transakcja wypożyczenia jest rejestrowana w centralnej bazie katalogowej.

Kontynuowano prace nad porządkowaniem kolekcji zbiorów kartograficznych i ich pełnym opracowaniem w centralnym katalogu bibliotek PW. Zaawansowano prace nad porządkowaniem i wstępną rejestracją kolekcji zbiorów fotograficznych przejętych z GPiM, wstępnie opracowując ok. 30 000 opisów zdjęć.

Sukcesywnie rozbudowywana była Biblioteka Cyfrowa PW, udostępniana w programie dLibra, stosowanym w wielu bibliotekach w kraju (m.in. ze względu na możliwość prowadzenia jednoczesnego wyszukiwania w wielu kolekcjach cyfrowych). W końcu 2007 roku zgromadzono w niej 465 pozycji, w tym 210 obiektów nowych, wprowadzonych w 2007 roku. Są to najciekawsze pozycje z NZB, w tym dawne roczniki *Przeglądu Technicznego*, pocztówki i obiekty udostępnione z Muzeum Politechniki Warszawskiej, a także sprawozdania Rektora PW z obecnej kadencji. Odrębną podkolekcję stanowi zbiór publikacji (także bieżących skryptów) Politechniki Lubelskiej, która nie dysponując jeszcze własną instalacją do udostępniania zbiorów elektronicznych czasowo powierzyła je Bibliotece Cyfrowej PW.

W 2007 roku w SBI przybyło łącznie **2 279** norm (w 8 jednostkach), natomiast wycofano **5 998** norm nieaktualnych (wycofanych i zastąpionych). Łącznie na koniec 2007 roku w bibliotekach PW zgromadzono **139 502** egz. norm oraz **2 344** patenty (te ostatnie rejestruje tylko Biblioteka Instytutu Poligrafii). W Bibliotece Głównej zakończono porządkowanie zbioru mikroform, dopisując do prowadzonej ewidencji **1 354** mikrofisz.

W bibliotekach PW w roku 2007 przybyło **2 232** prac dyplomowych (licencjackich, magisterskich i doktorskich). W systemie ALEPH, obsługującym katalog centralny istnieje od 2006 roku odrębna baza dla rejestracji prac magisterskich i licencjackich. Dane do tej bazy w 2007 roku wprowadzały biblioteki — Wydziału MEiL i Instytutu ETSiP (Wydział Elektryczny), a przygotowania do wprowadzania danych rozpoczęła biblioteka Wydz. IM. Łącznie do bazy prac dyplomowych wprowadzono do końca 2007 roku ok. 1 000 opisów.

Wspólna dla wszystkich jednostek PW, dostępna w Internecie baza katalogowa prac dyplomowych może być wygodnym źródłem informacji, świadczącym o dorobku dydaktycznym uczelni, a także informować o lokalizacji i dostępności tych prac. Należy też podkreślić, że brak uregulowań formalnych dotyczących jednolitych zasad gromadzenia i udostępniania prac dyplomowych na terenie Uczelni jest niekorzystny z punktu widzenia użytkowników, gdyż nie pozwala na szybką identyfikację miejsca ich przechowywania.

4.4. Skontrum i selekcja

Jak już wspomniano wcześniej, w 2007 roku nasilono prace nad selekcją i porządkowaniem ewidencji finansowej zbiorów. Prace przy selekcji zbiorów prowadzono w 12 bibliotekach. W BG jest to proces permanentny i prowadzony dużym nakładem dodatkowej pracy. W 2007 roku skoncentrowano się na przeprowadzeniu selekcji księgozbioru studenckiego (łącznie usunięto **12 896** podręczników z księgozbioru studenckiego zdezaktualizowanych, zniszczonych oraz umorzonych depozytów i rewersów indywidualnych) oraz ponad 9 000 wol. księgozbioru Biblioteki Humanistycznej (zlokalizowanej w DS Akademik). Przeprowadzone prace pozwoliły zarówno na uporządkowanie bazy wypożyczeń, jak również na odzyskanie miejsca magazynowego na nowe zbiory.

Na bieżąco prowadzone są zmusne prace nad porządkowaniem dawnych depozytów i przejętych księgozbiorów po likwidowanych bibliotekach. W 2007 roku zakończono prace nad rozliczeniem dwóch kolekcji przejętych w końcu lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku.

W wyniku prowadzonej selekcji w SBI PW łącznie ubyło 48 961 książek oraz 193 tytuły czasopism (**1 768** wol.). Wśród wycofanych czasopism były 133 tytuły z Wydziału EiTI, z których część zostanie wykorzystana do uzupełnienia zbiorów Biblioteki Głównej.

W 4 bibliotekach systemu oraz w BG prowadzone było planowe skontrum części księgozbioru. W Bibliotece Głównej zaplanowane skontrum objęło sygnaturę JII oraz

sygnaturę D. Rozliczenie finansowo-ilościowe z dokonanej inwentaryzacji zostało przyjęte i zatwierdzone przez likwidaturę.

Dodatkowym zadaniem, było przeprowadzenie dwukrotnie w 2007 skontrum księgozbiorów: DS Żaczek, co było związane z kontrolą wprowadzonego, nowego trybu obsługi wypożyczeń, oraz księgozbioru Biblioteki Wydziału Geodezji i Kartografii, w związku przejmowaniem tej kolekcji. W obu przypadkach nie stwierdzono istotnych braków.

5. USŁUGI INFORMACYJNE i ORGANIZACJA SZKOLEŃ

We wszystkich bibliotekach SBI PW udzielano bieżących informacji katalogowych i bibliograficznych oraz przygotowywano odpowiedzi na kwerendy. Według dostępnych danych, w 2006 roku łącznie udzielono ponad **129 000** różnego typu informacji. Były to zarówno krótkie informacje katalogowe, jak i obszernie zestawienia tematyczne wykonywane przez STN i OIN BG. Od kilku lat potwierdza się tendencja spadku liczby prowadzonych wyszukiwań dla użytkowników indywidualnych (dzięki systematycznie rozbudowywanej ofercie dostępu on-line do zasobów elektronicznych). Rośnie natomiast liczba udzielanych porad i informacji faktograficznych. Część usług informacyjnych wykonywano odpłatnie na zlecenie instytucji zewnętrznych (łącznie wystawiono faktury na kwotę ponad **27.200,- zł**).

Prowadzono bieżące prace nad aktualizacją bazy publikacji pracowników PW — **BIBLIO**. Wprowadzono 623 rekordy i wykonano korektę 470 rekordów.

W BG prowadzono przysposobienie biblioteczne i szkolenia w zakresie informacji naukowej obejmując nim ponad 2 500 studentów z 10 wydziałów. Podstawowe szkolenie biblioteczne prowadziło też samodzielnie 8 bibliotek wydziałowych. Dla osób prowadzących szkolenia OIN BG przygotował prezentację dotyczącą podstawowych informacji o Bibliotece Głównej i zasadach udostępniania zbiorów w SBI, o zbiorach i korzystaniu z centralnego katalogu bibliotek PW, a także wstępne informacje o dostępnych zbiorach elektronicznych i oferowanych usługach.

Oprócz tradycyjnie prowadzonych zajęć z przysposobienia bibliotecznego w roku 2007 roku różnymi formami szkoleń objęto ponad 200 dyplomantów i doktorantów, a także studentów kierunków, na których prowadzone są zajęcia w języku angielskim. Szkolenia specjalistyczne obejmowały problematykę obsługi baz danych, sposobu wyszukiwania materiałów do prac dyplomowych oraz zasad cytowania piśmiennictwa naukowego. Tematyka zajęć była dostosowana do specyfiki dziedziny oraz potrzeb określonej grupy użytkowników (zajęcia

prowadzono w Szkole w Płocku oraz w Warszawie na Wydziałach: IM, IŚ, oraz na Wydziale Chemicznym).

Pracownicy Biblioteki Głównej opracowali łącznie ok. 20 różnych ulotek i materiałów informacyjnych (w tym kilka w wersji angielskiej), które zostały w formie drukowanej i elektronicznej przekazane do upowszechniania na wydziałach i w instytutach. Zespół pracowników z kilku oddziałów BG opracował i wdrożył jednolitą formę plastyczną dla promocji materiałów informacyjnych na terenie czyteln i w wypożyczalniach działających w strukturze Biblioteki Głównej.

Na szczególne podkreślenie zasługują działania pracowników wszystkich jednostek SBI PW prowadzone w celu promowania nowych zbiorów, źródeł informacji i usług oferowanych dla użytkowników PW. Prace te obejmowały promocję materiałów informacyjnych (plakaty, ulotki, anonse na stronie domowej), rozsyłanie informacji drogą elektroniczną, a przede wszystkim indywidualne rozmowy z osobami, które oferta mogła zainteresować. Współpraca całego SBI PW, dobry przepływ informacji i podejmowanie wspólnych działań ma fundamentalne znaczenie dla lepszego upowszechnienia oferowanych zasobów i usług. Do promocji zbiorów przyczyniały się także wystawy nowych nabytków oraz wystawy organizowane wspólnie z firmami księgarskimi.

Do działań o charakterze szkoleniowym, podejmowanych przez BG, należy zaliczyć organizowane cyklicznie spotkania pracowników systemu bibliotecznego-informacyjnego z dyrekcją BG i przedstawicielami jednostek BG. Spotkania te z reguły są powiązane z przekazywaniem informacji merytorycznych o funkcjonowaniu systemu bibliotecznego i oferowanych nowych usługach, obowiązujących przepisach itp. Są okazją do przekazywania przygotowanych przez pracowników BG materiałów informacyjnych i ulotek dla czytelników. Celem tych spotkań jest dążenie do ujednoczenia działań podejmowanych przez jednostki SBI.

W 2007 roku OIN BG przeprowadził cykl 6 specjalistycznych szkoleń dla pracowników bibliotek, których celem było przybliżenie informacji o nowych narzędziach i źródłach informacji oferowanych przez Bibliotekę Główną (więcej o działalności szkoleniowej i podnoszeniu kwalifikacji przez pracowników SBI [zob. 7.5](#)).

Staże w oddziałach BG odbywali studenci kierunków związanych z bibliotekarstwem i informacją naukową oraz Policealnego Studium Informacji, Archiwistyki i Księgarstwa, a także koledzy z innych bibliotek szkół wyższych, którzy ubiegali się o awans na stanowisko

kustosza. Zorganizowano na terenie BG zajęcia dla ok. 120 osób (3 grupy po 2 godz. dydaktyczne) dla słuchaczy Studium Podyplomowego Bibliotekoznawstwa w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych (IINiSB) UW. Pracownicy BG przeprowadzili również wykład dla studentów dziennych oraz prowadzili regularne zajęcia dla słuchaczy studiów podyplomowych w IINiSB (Dostęp do licencjonowanych baz danych — 8 godz.).

6. UDOŚTĘPNIANIE

W SBI PW w 2007 roku było zarejestrowanych łącznie **59 448**⁴ użytkowników, w tym **19 178**⁵ miało uprawnienia do korzystania z systemu ALEPH. Pełne dane dotyczące udostępniania zbiorów w SBI PW obrazuje [Załącznik 11](#). Wskaźnik udostępniania zbiorów na poszczególnych wydziałach (z pominięciem wydziałów obsługiwanych przez filie BG), w przeliczeniu na 1 studenta, zawiera [Załącznik 12](#). Dane dotyczące aktywności bibliotecznej studentów, rejestrowanej przez system ALEPH, w podziale na wydziały i w przeliczeniu na liczbę studentów na danym wydziale, przedstawia [Załącznik 10](#).

Rok 2007 był drugim, w którym udało się uniknąć kolejek przy rejestrowaniu w bibliotekach studentów I roku. Centralna rejestracja w systemie bibliotecznym studentów nowoprzyjętych na studia pozwoliła ograniczyć czas potrzebny do uruchomienia konta bibliotecznego do minimum. Dzięki przeprowadzonej modyfikacji oprogramowania obsługującego biblioteki na Wydziale EiTI — od lutego 2007 również tam wykorzystywana jest ELS do ewidencji rejestrowanych transakcji. W ostatnich miesiącach roku 2007 wiele czasu pochłonęła zmiana sposobu identyfikacji studentów starszych lat, którzy zgłosili posiadanie elektronicznej legitymacji studenckiej. Wiele kont udało się zweryfikować i uaktualnić dzięki dużemu zainteresowaniu dostępem do zasobów elektronicznych dla autoryzowanych użytkowników.

W 2007 roku ponownie spadła w SBI PW ogólna liczba wypożyczeń na zewnątrz książek użytkownikom indywidualnym — do niewiele ponad **470 300** (w 2006 roku — 478 283) zmalała też łączna liczba udostępnień zbiorów w czytelnich do **620 181**. W poszczególnych bibliotekach nie zarejestrowano znaczących zmian w liczbie udostępnianych zbiorów, ale

⁴ Wysoka ogólna liczba użytkowników jest efektem dublowania części danych z różnych systemów ich ewidencji.

⁵ Liczba ta systematycznie maleje, ze względu na prowadzone prace nad aktualizacją zapisów w bazie użytkowników zarejestrowanych w systemie ALEPH.

w skali całego SBI PW utrzymuje się tendencja ich spadku, mimo przedłużonych godzin pracy BG w okresie bezpośrednio poprzedzającym sesję.

Coraz częściej czytelnicy stają się miejscem pracy grupowej nad projektami, czy też wspólnej nauki, a nie tylko tradycyjnym miejscem do samodzielnego przeglądania najnowszej literatury. Ta nowa funkcja czytelników oraz zmieniająca się forma korzystania ze zbiorów (coraz szersze wykorzystanie zasobów elektronicznych) będzie wymuszała zmianę aranżacji przestrzeni bibliotecznej i większy nacisk na wolny dostęp do zbiorów zamiast tradycyjnego wydzielania magazynów oraz spowoduje szersze wykorzystanie komputerów w czytelnicy.

Tendencja rosnąca utrzymuje się dla liczby pobrań plików z baz pełnotekstowych oraz liczby godzin spędzonych na przeglądaniu wybranych baz (zob. Załącznik nr 9b). Łączny czas dostępu do wszystkich baz danych, na podstawie danych statystycznych z systemu umożliwiającego zdalny dostęp do zasobów oraz dostęp z terenu uczelni, wyniósł **9 886** godzin (w 2006 roku 6568 godz.), zarejestrowano **67 267** sesji (w 2006 roku 47 408 sesji). Rośnie wykorzystanie zasobów elektronicznych przez użytkowników korzystających z komputerów poza siecią uczelnianą, po autoryzacji przez system udostępniania (zob. Załącznik 9a i 9c). Szczególnie cieszy fakt, że wśród tych użytkowników znaczącą liczbę stanowią studenci, w tym Ci z niższych lat (liczba logowań wskazuje odpowiednio: studenci studiów dziennych: — 23 276, doktoranci — 15 952, studenci na roku dyplomowym — 10 650).

W ramach wypożyczeń międzybibliotecznych 2007 roku zrealizowano **1 337** rewersów sprowadzając zamówione publikacje oraz **916** odbitek reprograficznych. W tym samym czasie wypożyczono do innych bibliotek **1 556** wol. ze zbiorów BG oraz wykonano **8 416** odbitek reprograficznych na zamówienia innych instytucji. Dane dotyczące realizacji wypożyczeń międzybibliotecznych obrazuje Załącznik 13. Systematycznie maleją wypożyczenia z zewnątrz realizowane dla pracowników i studentów PW, co oznacza, że polityka gromadzenia własnej kolekcji zbiorów w jednostkach SBI PW odpowiada potrzebom naszego środowiska.

W BG w 2007 roku, łącznie na potrzeby Biblioteki Cyfrowej PW oraz na zamówienia z zewnątrz wykonano **22 745 stron** kopii cyfrowych. Dodatkowo wykonano 7 000 stron kopii cyfrowych w Bibliotece ITLiMS na Wydz. MEiL. Łącznie w jednostkach SBI wykonano **210 253** kopii reprograficznych.

7. WYDARZENIA

Bieżące informacje o sprawach ważnych dla systemu biblioteczno-informacyjnego PW były zamieszczane w biuletynie *Informacje Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej* (5 zeszytów w 2007 roku, pełny tekst na stronie domowej) oraz na bieżąco w aktualnościach na stronie domowej. Kilka z nich warto szczególnie podkreślić.

7.1 Nowa wersja systemu bibliotecznego

Zmiana oprogramowania na nową wersję była niezbędna ze względu na komfort korzystania z katalogu centralnego bibliotek PW przez czytelników (możliwość wykorzystywania dodatkowych opcji oferowanych przez system), a także wymagania techniczne stawiane przez firmę serwisującą system (brak suportu dla wersji poprzedniej). Nowa wersja znacząco zmieniała zasady pracy bibliotekarzy w systemie (całkowicie zmieniony został interfejs dla bibliotekarzy, połączono moduł gromadzenia z modułem czasopism, wprowadzono nowe zasady określania uprawnień dla różnych grup pracowników, nastąpiły zmiany w administrowaniu systemem i trybie generowania raportów). Zakres zmian dokonanych w oprogramowaniu sprawił, że podczas migracji danych do nowej wersji automatycznie dokonywano częściowej zmiany struktury bazy (w tym opisów bibliograficznych, bazy czytelników oraz przede wszystkim wewnętrznymi powiązań pomiędzy rekordami). Ze względu na tryb funkcjonowania Biblioteki Głównej PW (bez okresu przerwy wakacyjnej) migracja została zaplanowana na kwiecień 2007 roku. Prace przygotowawcze trwały od lutego, a proces osiągnięcia pełnego wdrożenia uznany został za zakończony wraz z rozpoczęciem nowego roku akademickiego (październik 2007) i przejściem plików z danymi osobowymi studentów I roku.

Proces migracji objął przygotowanie:

- zasad organizacji pracy przy testowaniu nowej wersji oprogramowania,
- procedur związanych z analizą poprawności dokonanej migracji danych,
- zasad ewidencji i kontroli dokonywanych transakcji (wypożyczeń i zwrotów), w okresie migracji na nowe oprogramowanie w celu zapewnienia ciągłości obsługi czytelników,

- materiałów instruktażowych i cyklu szkoleń dla pracowników systemu biblioteczno-informacyjnego umożliwiających osiągnięcie właściwego poziomu przygotowań w zakresie obsługi nowego oprogramowania.

Należy podkreślić, że przeprowadzenie wdrożenia nowej wersji oprogramowania bez przerywania obsługi czytelników stanowi wyjątkowe osiągnięcie, unikalne w skali podobnych prac prowadzonych w innych bibliotekach, świadczące o fachowości i dobrym przygotowaniu pracowników BG.

7.2 Katalog centralny bibliotek PW

W roku 2007 przyłączono do centralnego katalogu bibliotek PW kolejną bibliotekę (Filię BG Bibliotekę Wydziału GiK). Jest to dopiero czternasta jednostka współpracująca w systemie ALEPH, na 42 biblioteki tworzące SBI PW. Niepokój musi budzić fakt, że większość jednostek pozostaje poza centralnym systemem, wiele w ogóle nie tworzy katalogów komputerowych, a te bazy, które są tworzone — nie są dostępne przez Internet, zatem nie spełniają minimalnych wymagań określonych dla współczesnych katalogów bibliotecznych. Sytuację tę może zmienić tylko decyzja o centralnym zakupie oprogramowania dla jednostek, które są przygotowane organizacyjnie i merytorycznie do wprowadzania danych do centralnego katalogu⁶.

W 2007 roku wprowadzono do katalogu 4 123 nowe książki (nowe tytuły). Wszystkie opisy zostały zarejestrowane w narodowym katalogu NUKAT. Współpraca jednostek współtworzących katalog centralny z Narodowym Uniwersalnym Katalogiem sprawia, że informacja o zasobach bibliotek PW jest zgodna ze standardami krajowymi i wykonywana na wysokim poziomie merytorycznym. Dzięki współpracy z NUKAT informacje o najnowszych nabytkach bibliotek PW, a także o zawartości Biblioteki Cyfrowej PW (katalogowanej podobnie jak inne zbiory biblioteczne) jest dostępna w największym światowym katalogu WorldCat OCLC, przeszukiwanym przez Google Search. Tym samym informacja o posiadanych przez biblioteki PW bogatych zbiorach staje się dostępna na całym świecie — promując naszą Uczelnię.

7.3. Audyt i prace nad wdrożeniem SZJA

W lipcu 2007 roku zintensyfikowano prace nad wdrożeniem w Bibliotece Głównej Systemu Zarządzania Jakością Administracji. Przeprowadzono analizę zadań realizowanych w BG i jej

⁶ W lutym 2008 rok Prorektor ds. nauki podjął decyzję o sfinansowaniu ze środków badania własne zakupu 10 licencji oprogramowania ALEPH do centralnego wykorzystania przez wszystkie jednostki SBI PW.

jednostkach, przystąpiono do opisu procesów i procedur, na bieżąco dostosowując opisane działania do realizowanych i opisanych dla Administracji Centralnej. W BG powołano Pełnomocnika ds. SZJA oraz utworzono Zespół, w skład którego weszli przedstawiciele wszystkich działów lub typów jednostek tworzących BG, a którego celem jest opisanie i ujednoczenie procesów realizowanych w obrębie BG. Prace Zespołu będą kontynuowane w 2008 roku.

W IV kwartale 2007 roku jednostki SBI, objęte zostały audytem Administracji Centralnej PW. Ani formularze samooceny jednostek, ani formularze oceny wzajemnej nie odzwierciedlały specyfiki funkcjonowania SBI. O trudnościach w zakwalifikowaniu BG do konkretnej grupy ocenianych jednostek świadczy fakt, że w kolejnych latach dokonywania audytu ocena BG jest prowadzona na formularzach przeznaczonych dla innych typów jednostek. Szczególną trudność sprawia określenie czy BG powinna być oceniana w całości, jako jedna jednostka, czy też ocenie podlegać powinny poszczególne jej działy. Ta niejednoznaczność powoduje, że trudno na przykład ocenić współpracę z Wydziałami, które są obsługiwane przez jednostki podlegające BG (filie) — jeśli BG oceniana jest jako całość. W takich przypadkach uznano, że współpraca z wydziałem nie istnieje, gdyż jest to zadanie wewnętrzne BG (BG sama ze sobą nie współpracuje).

Natomiast w odniesieniu do oceny poziomu współpracy BG z innymi Wydziałami uznano, że najważniejszym ich miernikiem pozostaje współtworzenie centralnego katalogu bibliotek PW, gdyż z punktu widzenia funkcjonalności SBI jest to zadanie priorytetowe. Z tego też powodu, wszystkie jednostki, które nie współpracują przy tworzeniu katalogu zostały ocenione na 2. Należy jednak podkreślić, że ocena ta nie dotyczy konkretnie współpracy z bibliotekami danej jednostki, a raczej z Wydziałem jako całością, w tym z jego władzami, które mają decydujący wpływ na decyzje o odpowiednim wyposażeniu bibliotek (unowocześnieniu komputerów, zakupie oprogramowania, określeniu zasad pracy przy retrokonwersji). Celem takiej oceny było wskazanie władzom wydziału na istnienie nierozwiązanego problemu nawiązania podstawowej współpracy z BG. Jednocześnie jednak ten sposób oceny nie wykazał osobistego zaangażowania i prób nawiązywania innych form bezpośredniej współpracy z BG podejmowanych przez konkretnych pracowników Biblioteki na Wydziale SiMR czy w połączonej bibliotece Wydz. Fizyki i MiNI (udział w szkoleniach, współpraca przy gromadzeniu zbiorów itp.).

We wnioskach końcowych audytu BG postulowała wzmocnienie różnych form współpracy z innymi jednostkami SBI i bez względu na wspomniane wady dokonanej oceny, ten akurat postulat pozostaje zawsze aktualny.

7.4. NZB – ochrona i promocja zbiorów

W 2007 roku zakończono prace nad opracowaniem, uzgodnieniem (z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz Prezydentem m.st. Warszawy) oraz nad wdrożeniem *Planu szczególnej ochrony Narodowego Zasobu Bibliotecznego oraz zbiorów szczególnie cennych* (mikroform, zbiorów fotograficznych, kartograficznych, zbiorów o dużej wartości materialnej oraz unikalnych danych bibliecznych gromadzonych w systemie ALEPH). Do opracowania i wdrożenia planu zobowiązuje nas *Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 24 listopada 1998 r. w sprawie ustalenia wykazu bibliotek, których zbiory tworzą narodowy zasób biblieczny, określenia organizacji tego zasobu oraz zasad i zakresu jego szczególnej ochrony* Dz. U. 1998 nr 146 poz 955 oraz *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 roku w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych* (Dz. U. 2004 nr 212 poz. 2153).

Prace przygotowawcze objęły:

- wydzielenie specjalnie zabezpieczonej przestrzeni magazynowej (wyposażonej w instalacje p.poż, przeciw- włamaniową, system kontroli wejść itp.);
- wydzielenie, zewidencjonowanie oraz przemieszczenie obiektów podlegających specjalnej ochronie do wydzielonych pomieszczeń;
- wyznaczenie osób uprawnionych do opieki nad zbiorami oraz podejmowania działań na wypadek zagrożenia;
- określenie potrzeb i zgromadzenie w gotowości opakowań, materiałów i urządzeń niezbędnych do wykonania prac zabezpieczających i podjęcia działań ratowniczych;
- określenie harmonogramu działań związanych z przemieszczaniem i zabezpieczaniem kolekcji na wypadek stanu podwyższonej gotowości oraz w stanie zagrożenia;

Prace nad wdrożeniem systemu ochrony zakończono przeprowadzeniem we wrześniu 2007 roku próbnej ewakuacji zbiorów.

Ważnym elementem działań w zakresie promocji zbiorów specjalnych, w tym zbiorów NZB, kolekcji GPiM oraz zasobów Biblioteki Cyfrowej PW, był udział pracowników BG w przygotowaniu merytorycznym wystawy z okazji Dnia Politechniki (wybór publikacji, opracowanie folderu, plakatu i udostępnienie na stronie www wersji elektronicznej wystawy, organizowanej wspólnie z Muzeum PW. Wystawę zatytułowaną „15 listopada 1915 roku”, odwiedziło ok. 200 osób, a zainteresowanie, jakie wywołała sprawiło, że przedłużono czas jej trwania z pierwotnie zaplanowanych 2 dni do tygodnia.

7.5. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Jak już wspomniano wcześniej, wśród wydatków poniesionych w 2007 roku na biblioteki, większe niż w minionych latach były kwoty przeznaczone na udział w szkoleniach, praktykach, konferencjach itp., co świadczy o istniejących potrzebach.

Wielu pracowników bibliotek podnosiło swoje kwalifikacje na studiach różnych typów (licencjackich, magisterskich, podyplomowych). Kilkanaście osób kolejny już rok uczęszczało na zajęcia z języka angielskiego (w BG prowadzono zajęcia w dwóch grupach: dla zaawansowanych i dla osób na poziomie średnim).

Liczne wyjazdy służbowe, odbywane praktyki i rozmowy z gośćmi z innych bibliotek były okazją do poznania, jak pracują te ośrodki. Szczególnie pouczający i ciekawy był wyjazd studyjny dla 26 osób (pracowników jednostek SBI PW) do bibliotek Rygi, Tallina i Wilna. Celem wyjazdu było zapoznanie się z funkcjonowaniem wizytowanych bibliotek, w tym z: organizacją i rozwojem ich kolekcji elektronicznych, zasadami i warunkami udostępniania zbiorów (drukowanych i elektronicznych). Dokonano też wymiany informacji o programach szkoleń użytkowników bibliotek (przysposobienie biblioteczne, szkolenia specjalistyczne dla doktorantów i pracowników). Więcej informacji na temat tego wyjazdu można znaleźć w numerze specjalnym Informacji BG PW (nr 4).

W 2007 roku odbyły się 3 spotkania w ramach POLBIT, poświęcone kolejno: w Lublinie — normom i patentom, w Kielcach — bibliotekom cyfrowym, oraz w Krakowie, gdzie miało ono formę warsztatów dla uczestników projektu *Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych*. Spotkania te są zawsze okazją do zwiedzenia biblioteki i bezpośredniego przedyskutowania bieżących problemów działalności bibliotecznej i informacyjnej. W listopadzie 2007 dyrektorzy bibliotek z grupy POLBIT spotkali się z przedstawicielami Zarządu IATUL, organizacji zrzeszającej biblioteki uczelni technicznych na świecie. Podczas

potkania omówiono formy współpracy grupy POLBIT oraz zapoznano się z planami działań IATUL.

W 2007 roku kontynuowana była współpraca bibliotek w ramach BazTech oraz podjęto działania zmierzające do uruchomienia przez ten sam Zespół projektu portalu BazTOL. W pracach projektowych i wdrożeniu projektu czynnie uczestniczą przedstawiciele BG PW.

Łącznie 65 osób z BG PW uczestniczyło w 38 konferencjach, seminariach i warsztatach organizowanych w kraju, 14 osób brało udział w konferencjach i seminariach zagranicznych. Pracownicy BG PW wygłosili 14 referatów, opublikowano 2 artykuły (Załącznik 14 i 15).

8. PODSUMOWANIE

Sposób funkcjonowania SBI PW w 2006 roku nie uległ zasadniczym zmianom. Wiele bibliotek stale boryka się z trudnościami finansowymi i lokalowymi. Siedem bibliotek istnieje tylko formalnie, gdyż nie mają bieżących nabytków i udostępnień. Szczególny niepokój może budzić sytuacja bibliotek jednoosobowych, których funkcjonowanie jest ograniczone do ok. 20 godzin tygodniowo lub jeśli są to biblioteki wydziałowe (są 3 takie biblioteki obsługujące 4 Wydziały: Fizyki i MiNI, IM, Transportu). Z grona tego ubył w 2007 roku Biblioteka Wydziału GiK, która po włączeniu w strukturę BG, skomputeryzowaniu katalogu i uruchomieniu komputerowej obsługi wypożyczeń osiągnęła pełną funkcjonalność i dobrze wspomaga działalność dydaktyczną i naukową Wydziału.

W 2007 roku następowało zacieśnienie współpracy SBI przez udział pracowników wielu bibliotek w szkoleniach i pokazach organizowanych specjalnie dla bibliotekarzy, a także dla wszystkich użytkowników baz. Taka forma współdziałania ułatwia wzajemne kontakty oraz umożliwia podejmowanie bardziej spójnych działań SBI na uczelni, szczególnie w zakresie promowania zasobów i usług.

Podstawowymi kierunkami działań podejmowanych w SBI PW w najbliższych latach pozostanie: właściwy dobór źródeł informacji i publikacji naukowych wzbogacających zbiory systemu bibliotecznego-informacyjnego PW, pozyskanie środków na ten cel, dbałość o modernizację bazy lokalowej i sprzętowej, a przede wszystkim usprawnienie udostępniania dydaktycznych i naukowych zasobów bibliotecznych.